

НОВА СВѢТЛИНА.

ЗА ЗДРАВИЕТО

I.

Нищо нѣма по драгоцѣнно отъ здравieto; нищо пъкъ нѣма по-замарено отъ него — а най-паче между долията класа, или проститѣ хора.

Человѣку, билъ той богатъ или сиромасъ, ученъ или простъ, двѣ нѣща му сж необходими да знае: какво поведение той трѣбва да държи за душевния си напръдѣкъ и щастие — и какво трѣбва да прави за да съхранява здравieto си. За зла честъ тѣзи двѣ нѣща отпамятивка се нахождатъ подъ едно монополно отношение.

Първото нѣщо е възложено само за особенъ родъ хора, които се наричатъ свещеници, и се считатъ, като посредници между Бога и хората, въпрѣки проповѣдта, която самитѣ проповѣдатъ, че всички сме равни прѣдъ Бога.

Това религиозно началство е причина, дѣто всѣка религия се е отклонила отъ основното си начало и се е увлѣкла въ този раздѣлителенъ хаосъ на умраза и на нетърпимостъ между си — нѣщо съвършено противоприродно и противозаконно. Всѣкой знае, че въ древнитѣ врѣмена, тѣ държахж кормилото на душата, държахж и това на здравieto, което днеска, ако и да не е въ тѣхни ръцѣ, то е все пакъ подъ едно подобно монополно положение: положението си останало, хората сж измѣнили.

Лѣкарската наука е една отъ тѣзи науки които сѣ натоварени съ довольно поучителни прѣдмети: лѣкарътъ трѣбва да има понятие не само отъ Анатомиата, Физиологиата и Патологиата, но още — отъ Химиата, Физиката, изобищо отъ естественитѣ науки, отъ Астрономиата, отъ Геологиата, и, на конецъ, отъ душевнитѣ и тѣлесни сили, които сѣ основното негово кормило; съ други думи, лѣкарътъ се счита, като единъ изъ мѣжду най-ученитѣ хора.

При всичко туй, неговото учение, ако той не е практикувалъ своето занятие, както се слѣдва, въ много отношения, при болна, то ще бѣде по-долно и по-просто и отъ този простъ чловѣкъ, който е практикувалъ или е естествено надаренъ въ нѣкое отношение. Малко ли хора има между простата масса, които наричатъ чакръкчий и вършкътъ, въ много случаи, такива хирургически операции, които удивляватъ и самия изъ школата излѣзалъ хирургъ? Малко ли други, които отъ придание или отъ други нѣкой источникъ, притѣжаватъ нѣкои лѣкове съ които въ най-отчаенитѣ минути на лѣкаритѣ, тѣ въстѣржествуватъ? При всичко туй, на подобни хора се запрецава лѣкуванието, защото тѣ не били дипломирани, а били просто шарлатани.

Дѣйствително, между тѣхъ се намиратъ и шарлатани, но никой не може отказа, че съществуватъ честни и съвѣстни хора, на които цѣльта не е друго, освѣнъ да бѣдѣтъ полезни на чловѣчеството. Слѣдователно, слѣдва ли се и тѣ да бѣдѣтъ ограничени въ тѣхнитѣ лѣчебни дѣйствиа и чловѣколюбиви стрѣмления? Да ли въ дипломиранитѣ лѣкари не се намиратъ шарлатани? Всѣкой, билъ той дипломиранъ или не, на комуто цѣльта е повечето добиванieto на парата, отъ колкото извършването на едно съвѣстно дѣло, може да се нарече шарлатанинъ. Кой може довѣри, че между дипломиранитѣ лѣкари не се намиратъ подобни? При всичко туй тѣ иматъ позволение и сѣ привилегировани да лѣкуватъ дору до

отравяние. Не малко жертви, въ това отношение, падатъ ката година! При всичко туй, трудно е подобно нѣщо да се улови и докаже отъ всѣкиго, освѣнъ отъ самитѣ лѣкари.

Както въ едната страна, тъй и въ другата, като се срѣщатъ едни и същи грѣшки, длъжностъ е на санитарното управление да е еднакво къмъ еднитѣ и къмъ другитѣ, то е да бѣде гонителъ на злото и защитникъ на доброто — безъ да гледа дипломиранъ ли е този, който лѣчи или не. Въ противенъ случай, както днеска се практикува, медицината не е друго освѣнъ единъ монополъ, и медицинѣ съ аптекеритѣ — една отдѣлна каста.

При такова едно деликатно нѣщо, каквото е лѣчението, трѣбва единъ надзоръ отъ вѣщи и опитни хора; и този надзоръ да бѣде общъ за всички, а не само за нѣкои особни лица. Въ природнитѣ закони нѣма изключение, защо въ медицината да има? Медицината трѣбва да бѣде обща, както всичкитѣ нѣща сѣ общи въ природата. Свободата, която всѣкой желае и за която всѣкой се старае, е напрѣдъкъ; ограничението въ дѣлата и нѣщата е нѣщо съвършено противно, то е припятствие на напрѣдъка. Искани ли медицината у насъ да напрѣдне, нека ѝ дадемъ свободенъ достъпъ до всѣкиго, щомъ употребителнитѣ срѣдства сѣ ползовити, а не врѣдни. Санитарното управление въ това отношение не трѣбва да се занимава съ друго освѣнъ съ изслѣдване на врѣдитѣ, които може нѣкой да попричини.

II

Всичко, което се учи днесъ въ нашитѣ училища, се отнася до срѣдствата, които може да придобие нѣкой, за да живѣе по-добрѣ; да бѣде по-добрѣ въ здравието си или да си спомогне, като заболѣе, въ това отношение нищо нѣма: най-нуждното нѣщо, както казахме, е най-много занемарено. Не ще бѣде злѣ,

мислимъ, ако министерството на просвѣщеніето, се заемѣше да отдѣли единъ отдѣленъ клонъ учение което да дава едно общо понятие върху съхранението на здравіето и подаване помощъ въ случай на необходима нужда, догдѣто пристигне лѣкарьтъ.

Вѣрваме че публичното здравіе нѣма да бѣде по-лошо, ако всѣкой ученъ чловѣкъ добиеше положение, щото въ едно дадено обстоятелство, да може да спомогне на единъ боленъ, додѣто пристигне лѣкарьтъ. Въ такъвъ случай, ако бащата и майката нѣмахъ да се занимаватъ съ лѣчение на дѣтцата си и на своитѣ хора, то поне тѣ ще сж въ положение да надзираватъ и да контролиратъ прѣдписаниата, които лѣкарьтъ дава.

Защо, слѣдователно, поповетѣ, наставницитѣ и учителитѣ, а най-паче у насъ, дѣто невѣжеството е изобилно, и лѣчебнитѣ срѣдства рѣдки, да не сж задължени да изучаватъ тѣзи нѣща, които показватъ срѣдствата, какъ да се прѣдвари една болѣсть, или какъ тя да се излѣчи — които сж задължени да знайтъ хигиената и лѣчението на душата? Христосъ, тѣхний образецъ, не бѣше ли съврѣменно докторъ на закона и лѣкарь?

Въ това отношение ето що казва единъ отъ най-ученитѣ на своето врѣме, прѣди 2370 години, на име Димокритъ, въ едно писмо до Иппократа, което се отнасяше до чловѣческата натура: „Всичкитѣ хора трѣбва да учятъ медицината, о славний Иппократе! понеже тя е едно почетно и нужно занятие въ живота; а, най-паче, за тѣзи, които сж учени и *сладкорѣчиви*. По мое мнѣние, медицината е сестра и другарка на мъдростъта. Дѣйствително, едната отървава тѣлото отъ болѣсти; другата — отъ душевнитѣ нещастиа. Интелигентностъта се умножава отъ здравіето и се поправя тоже въ мъдростъта, защото, щомъ тѣлото не верѣе, духътъ не може да има сжщия вкусъ за добродѣтельта. На конецъ, всѣкой бо-

лъзнавъ порой, по симпатиа, замрачава душата и затъпява интелигентността“.

Но ще каже нѣкой: медицината е наука обширна и трудна, слѣдователно тя не може да бѣде достъпна за всѣкого. Ний ще му отговоримъ съ думитѣ на академиста Фодера: „Безъ съмнѣние, медицинскитѣ познания сж обширни, ако проумѣваме съ медицински познания учеността на списателитѣ, изучаванieto на ипотезитѣ, на мнѣциата, на системитѣ и на грѣшкитѣ, които вѣковетѣ сж породили; но тѣзи познания не сж тъй пространни, както обикновенно медицинитѣ си го въображаватъ, когато тѣ се учятъ върху точната и проста книга отъ естеството“.

Слѣдователно, ний мислимъ, че, безъ да е лѣкаръ, всѣкой чловѣкъ може, безъ много трудъ и врѣме, да се запознае съ признацитѣ на най-общитѣ болѣсти, щото да бѣде въ положение да имъ поднесе първитѣ най-пуждни лѣкарства. Тѣзи болѣсти, въобще, биватъ най-малочисленни, и тѣ сж, които обикновенно лѣкаритѣ само лѣкуватъ. Освѣнъ това, не трѣбва ли всѣкой да се старае да бѣде самъ лѣкаръ на себе си, както всѣкой се стрѣми да бѣде нечувствително духовникъ и наставникъ на себе си?

Кое е по-приатно отъ тая наука, която е занятие и изучаване на само себе си, на тая великолѣпна и най-чудесна, може би, машина, която великиятъ този *механизмъ* е направилъ! Нужно е да разберемъ, че тая наука, тъй интересна за чловѣка, ако е изобщо занемарена, тя, поне, трѣбва да бѣде достъпна на тѣзи, които безъ друго трѣбва да иматъ едно ясно понятие за неж, като: професори, попови, учители и пр.; защото безъ неж, по мнѣнието на единъ отличенъ списатель, психологиата, логиката и моралътъ не сж друго, освѣнъ исхабени понятия, полустински, т. е. криви и опасни. Чловѣкътъ е една сжщественна единица подъ два нераздѣлни образа: „Душата и тѣлото“, казва Боссюе, въ книгата си „За божественното познание и това на себе си,“ и съ-

ставяватъ едно цѣло натурално нѣщо; и тъй, въ всичкитѣ наши *операции* се нахожда *по нѣщо отъ тѣлото и по нѣщо отъ душата*“.

Тѣлесната наука, казва отличниа този по-горѣ казанъ писателъ, и тая на душата не само не могатъ да отиватъ отдѣлно, но сж *необходимо* допълнителни една на друга. Трѣбва да знаемъ, че изключителното изучаване на едното отъ чловѣческитѣ тѣзи образи е най-голѣмата грѣшка която може нѣкой да извърши въ образованието; тука е источникътъ на всичкитѣ наши грѣшки, на всичкитѣ наши спорове, смѣемъ да кажемъ, на всичкитѣ наши нещастиа.

Познато е че лѣкаритѣ не обичатъ да гледатъ простата масса да се занимава съ медицината, по прѣдлогъ че недостатъчното изучаване на тая наука било опасно. Въпрѣки това мнѣние, ще кажемъ, че това зависи отъ прѣсърдечното желание и старание на тогози, който се стрѣми къмъ неж. Лѣкарътъ учи тази наука да си състави едно положение между хората; коги този, който се занимава съ нейното изучаване отъ желание и вкусъ къмъ неж, той е заинтересуванъ да ъ изучи по-сериозно и по-основателно отъ колкото лѣкарътъ—понеже той ъ изучава да бѣде полезенъ на себе си и на тѣзи, които му сж най-близни, любими и скжци. Слѣдователно, не е дипломътъ, който дава точното, доброто и здраво понятие за лѣчение, а е прилѣжанието, старанието и желанието да бѣде нѣкой съвѣстно полезенъ.

НЕПОСРѢСТВЕНЕНЪ МАГНЕТИЗМЪ.

Чрѣзъ Ржцѣтъ.

Въ обикновеннитѣ дѣйствия на живота, най-добрий органъ за хващане въ чловѣка сж ржцѣтъ. Въ магнитическо отношение тѣ биватъ главний инструментъ за испарение на тая сила, и още чрѣзъ тѣхъ можемъ да отправимъ дѣйствието си дѣто искаме.

Дѣйствително, чрѣзъ ржката ний можемъ да отправимъ тая сила, дѣто искаме, сила която бива укротителна, възбудителна или раздражителна, споредъ разното си дѣйствие.

Магнетизациата чрѣзъ ржцѣтѣ се практикува по четири разни начина: *чрѣзъ движеніето на ржцѣтѣ (passes), чрѣзъ дръсеніето, поставяніето и триаціето.*

Движение на ржцѣтѣ.

Движеніето на ржцѣтѣ става отгорѣ на долу и това е най-силний начинъ. То се състои въ това: да си имаме прѣститѣ на ржцѣтѣ свити (почти на юмрукъ), да ги издигнемъ къмъ главата на тогози, когото магнетисваме, и да направимъ такова едно движение, като че ще го попрѣскаме съ вода. Тѣй, прѣсти тѣ отъ свити ще се растворѣтъ, и въ туй положение ще се слѣдва да се снематъ (ржцѣтѣ) отгорѣ до долу, и, като се стигне тамъ, додѣто трѣбва, ще се свинѣтъ пакъ и ще се издигнатъ ржцѣ тѣ да направѣтъ същото движение. Това е движеніето на ржцѣтѣ, което се състои въ едно движение на раздалечъ отпрѣдъ тѣлото или върху болното мѣсто. Най-лесното и най-доброто е да види чловѣкъ това движение, какъ става.

Движеніата, които се практикуватъ или съ една само ржка или съ двѣ, сѣ *продължителни* или *напрѣки*.

Продължителни движеніа — Продължителнитѣ движеніа се практикуватъ или само върху болното мѣсто, върху една страна на тѣлото или върху двѣтѣ, или отвѣрха на главата до стомаха, понѣкога и до края да краката. Движеніата ставатъ всекоги отгорѣ на долу, а не отъ долу на горѣ.

Едно продължително движение, като вземемъ за примѣръ едно движение отъ главата до краката, се практикува по слѣдующия начинъ:

Начнава се отъ върха на главата и се слѣзѣ, споредъ дължината на тѣлото до края на краката.

Щомъ се свърши, за да се начне една друга, пръститѣ се затварятъ, както казахме по горѣ, за да се запази магнетическата сила да се не испарява, и ржцѣтѣ се издигатъ отстрани на тѣлото, а не прѣдъ тѣлото, до главата. Когато ржцѣ тѣ, тѣй затворени, пристигнатъ на върхъ главата, отварятъ се по единъ начинъ такъвъ, като че се върга прахъ съ растворени пръсти, и се слѣза на долу по тѣлото ни твърдѣ скоро, ни твърдѣ полегка, чакъ до края.

На движениата практикувани много медленно, въ едно расстояние отъ 5 до 10 сантиметра, силата се попива отъ тѣлото на магнетисания и бива обикновено укротителна; практикувани не до толкова медленно, въ едно расстояние на 15 до 30 сантиметра, тѣ биватъ разбудителни, и тѣхното дѣйствиe се досѣща подъ една вътрѣшна хладина по направление на ржката която извънъ дѣйствува; практикувани бърже, въ расстояние на 50 сантиметра, тѣ зематъ название: движения отъ *голъми течения*. Тѣхното дѣйствиe, което е тоже разбудително, освобождава главата и гърдитѣ, стопля краищата, смѣча нѣщата на долу и цоцравлява кръвообращението.

Отъ движениата на ржнитѣ дѣйствиa, извършвани твърдѣ медленно отъ главата до стомаха първомъ и послѣ — върху главата само, санситивнитѣ (чувствителнитѣ) лица заспиватъ отъ магнетическиа сънь.

Случва се по-нѣкоги, щото тѣзи послѣднитѣ, както и нѣкои нервически болни, които се магнетисватъ за пръвъ пѣтъ, да досѣщатъ едно затруднение въ диханието, което може да отиде дору до задашание. Подобна случка се избѣгва, щомъ затруднението се появи, да се направятъ ржчни движения отъ голѣми течения, или още по-добрѣ, движения на напрѣки върху главата и гърдитѣ.

За извършванието на движениата, каквито тѣ и да бждатъ, не трѣбва да се употрѣблява напрѣгване; ставицитѣ не трѣба да прѣдставляватъ никакво

обтегание, достатъчно е пръстите да сж растворени, и длънтитѣ да се обърнати къмъ болния.

Движения на прѣки

— Движениата на на прѣки иматъ едно по-разно-образно дѣйствие отъ тѣзи практикувани на дължина твърдѣ медленно. Може даже да се каже, че, ако произведенитѣ на дължина истински магнетисватъ, то тѣзи, произведенитѣ на на прѣки, сж които размагнетисватъ. Въ всѣкакъвъ случай, тѣ распрѣскатъ и улегчаватъ натегнатата глава отъ кръвоприлитие, прѣсичатъ трудното дихание и разбуждатъ сомнамбула, приспанъ по магнетически начинъ, като оставя почти всѣкога едно тихо впечатление и една приатностъ, придружена отъ една чувствителна хладина.

Едно движение на прѣки се извършва по два начина: *първий начинъ*: рѣцѣтѣ сж отворени съ длънтитѣ на вѣтрѣ, и пръстите разделени между си. *Второй начинъ*: кръстосай си рѣцѣтѣ една върху друга, тѣй щото длънтитѣ да гледатъ къмъ болния; по тозъ начинъ десната рѣка ще се намира до лѣвния лакетъ, а лѣвата — до дѣсния лакетъ! Тѣй раздалечавай си рѣцѣтѣ и кръстосвай ги непрѣкъснато, като че развяватъ болния!

Изобщо движениата на на прѣки се практикуватъ надъ главата, върху лицето и гърдитѣ; тѣ може сжщо да се практикуватъ върху странитѣ, върху гръбнашката кость и върху краката; тѣхното дѣйствие е укротително, и може да го распрѣска по всичкитѣ части на тѣлото.

Държание на рѣцѣтѣ

Държанието, на рѣцѣтѣ е единъ отъ начинитѣ на който бѣше основанъ тайния магнетизмъ въ древнитѣ. Чрѣзъ държанието на рѣцѣтѣ свещеницитѣ въ тайнитѣ на Египетското богусложение, както Христосъ

и апостолитѣ, извършваха чудеснитѣ лѣчения, за които историата ни увѣдомява.

Два начина има за държане на рѣцѣтъ: *държане на дланѣта* и *държане на прѣститѣ*.

Държане на дланѣта. — Държанието на дланѣта става на разстояние отъ 5 до 10 сантиметра; като туримъ рѣчната дланъ, която остава обикновенно неподвижна надъ мѣстото, което се магнетисва, но може нѣкоя да ѣхъ подвижи, като прави консантрически обиколки върху болката. Въ този случай, държането на дланѣта става единъ видъ околно растриване въ разстояние.

Дѣйствието на държанието на дланѣта е разбудително, когато рѣката е неподвижна; то става раздразнително, когато рѣката прави околни движения, защото двигателний магнетизмъ прибавя и дѣйствието на рѣката. Едно течение се постановява отъ рѣката къмъ това мѣсто, къмъ което се дѣйствува, и се произвежда въ вътрѣшността едно околно движение, подобно на това, което рѣката прави отгънка. Запослѣдва единъ видъ раздѣление, распрѣскване на събранитѣ сокове, което примѣзва доста на това, що се случва съ единъ утаякъ въ една вода, която разбъркватъ съ една прѣчка.

Това дѣйствие е силно противъ безсилието на органитѣ и противъ разнитѣ подутиа.

Държане на прѣститѣ. — То се практикува, като отправишъ прѣститѣ си, като на хуния, тъй щото лѣчитѣ, що исхождатъ изъ прѣститѣ съставятъ единъ снопъ, който дѣйствува върху прѣдмета, що се магнетисва.

Както съ държанието на дланѣта, тъй и тукъ можемъ да правимъ консантрически обиколки или да си въртимъ рѣката върху мѣстото, както когато пробиваме нѣщо съ единъ сръделъ.

Това дѣйствие, което е много раздразнително, се употребява съ успѣхъ за разнисяние на едно подуте, набрано или запоръ отъ всекакво естество.

На едно чувствително лице, поставено право, дѣената ржка задържана противъ челото му, докарва една тѣгостъ на главата и произвежда една топлина и единъ видъ лошевина, която е придружена отъ отвръщение. Едно противно дѣйствие произхожда отъ лѣвата ржка

Положение

Положението е дѣйствие да поставимъ ржцѣтъ си отворени върху мѣстата, що искаме да подѣйствуваме. Казвамъ ржцѣтъ, защото тѣ сж, които служатъ най-много; но когато е нужно да се подѣйствува върху мозачната грѣбнашка жила или върху бѣбрецитѣ, по-добръ е, въ подобенъ случай, да се употребятъ колѣната. Върху краката поставяме краката си, и върху нервическитѣ центрови на мозъка — края само на единъ прѣстъ.

Положениата произвеждатъ едно впечатление отъ топлина, която обикновено е толкова повече въ количество, колкото ржцѣтъ сж по-хладни, най-паче когито болката е отъ распалително естество.

Тѣхното дѣйствие, което твърдѣ е укротително, подобрява почти всичкитѣ мѣста, дѣто се намира болка.

Триание

Трианието е единъ отъ най-силнитѣ начини на тайната или магнетическа медицина въ древнитѣ врѣмена. Най-много свещеницитѣ лѣкувахъ най-неизцѣлимитѣ болки, посредствомъ трианиата, практикувани, споредъ нѣкакви си правила. Лѣкаритѣ ги употреблявахъ тоже.

Трианието е дѣйствие, което се произвежда, като си прѣкара нѣкой ржцѣтъ върху тѣлото или върху нѣкои части на тѣлото по единъ начинъ растривателенъ съ деликатенъ и твърдѣ приатенъ натискъ. Ще забѣлѣжжъ, че най-добритѣ трианна сж тѣзи които се практикуватъ безъ употреблението на една

голяма сила, а не както ги правятъ тривачитѣ, които не знаятъ прииумуществото на магнетизма. Достатъчно е едно малко налягане и помачкване, и то възъ дрѣхитѣ.

Практикуватъ се два вида трианна: *влѣкателно трианне* и *трианне съ обиколки*.

Влѣкателното трианне. — Влѣкателното трианне се практикува медленно, отгорѣ на долу или напръкци, като слѣдваме нервното направление въ разнитѣ части на тѣлото, а особно върху ржцѣтѣ и краката, върху грѣбнашката колона и върху мишцитѣ.

Ржката трѣбва да е отворена, прѣститѣ разрѣдени и малко прѣкривени, тъй-щото краищата само да се влѣкжтъ върху мѣстото, върху което се дѣйствува. Като се влѣкжтъ прѣститѣ, не е злѣ, щото отъ врѣме на врѣме да се прави по-малко натискъ, тъй, като че ще се откаже нѣщо, което е прилѣпнжло на кожата.

Влѣкателното трианне е разбудително. Практикувано върху мишцитѣ на грѣдниа кошъ, като се начне отъ грѣбнашката колона и се достигне до срѣдата отпрѣдъ гърдитѣ; тѣ сж отъ голѣма помощ противъ атоническитѣ болки на гърдитѣ—а особно противъ астмата.

Трианне съ обиколки. — Тѣ се извършватъ чрѣзъ едно дѣйствие на консантрически обиколки съ дланъта на ржката, която едвамъ ще допира върху дрѣхитѣ мѣстото, върху което се дѣйствува.

Дѣйствието на трианцията съ обиколки е раздразнително, най-паче когато тѣ се практикуватъ отъ дѣсно на лѣво, т. е. съ вървежа на иглата отъ часовника. Тѣ се практикуватъ по всичкитѣ части на тѣлото, но прѣдпочетително върху плексуса (plexus) и върху грѣбнашката колона, за да се даде сила на нервическата система; върху сърдцето, черния дробъ, стомаха, червата и бѣбрецитѣ, когато тѣзи орждна сж лишени отъ дѣятелностъ; противъ подаграта, циреитѣ, запоритѣ и подутиата отъ всѣкакво естество.

(Слѣдва)

ЛЮБОВЪТА

Разгледава Философически или религиозно, любовта е всемирна — същественъ законъ на съществуването; любовта съединява свѣтоветъ помежду имъ; тя е назначена да постанови поредъка въ хората. Тази е смисълътъ, чрѣзъ който трѣбва да се проумѣватъ и думитъ на християнската молитва: „Да дойде царството твое“, то е царството на любовта.

Въ това отношение на любовта ето що казва Леонъ Денисъ за любовта въ своята изрядна книга: „Послѣ смъртта“:

„Любовта, казва той, е небесната привлѣкателностъ на душитъ и на свѣтоветъ; тя е божествената сила която свързва вселенната, я управлява и я размножава; любовта е погледа Божий!

Не трѣбва да украсяваме съ едно подобно име жарката страсть която тѣлеснитъ желаниа подбуждатъ. Това е една сѣнка, едно грубо уподобение на любовта. Не, любовта е върховното чувство въ което се сливатъ и съотвѣствуватъ сичкитъ сърдечни свойства; тя е короната на човѣческитъ добри дѣла, на приатността, на благодѣянieto, на добрината; тя е явление въ душата на една сила която ни влѣче надъ материята, къмъ божественитъ височини, ни съединява съ сичкитъ същества и разбужда въ наши вътрѣшни блаженни чувства които стоѣтъ много на раздалечъ отъ земнитъ сладости.

Да люби нѣкой, то е да се почувствува че живѣе въ сичко и за сичко, то е да се посвети, дору да стане жертва, даже до смъртъ, за нѣщо или за нѣкого. Ако иска нѣкой да узнае като какво нѣщо е любовта, нека земе подъ видъ голѣмитъ човѣчески личности, и надъ сички Христа, въплътената любовъ, за когото любовта бѣше сичката моралностъ и сичката религия. Не каза ли той: „Любете неприателитъ си, и пр.“¹⁾

¹⁾ Матей V, 44 и...

Подъ този языкъ Христосъ не изисква отъ назъ такава любовъ която ние не можемъ да носимъ въ нашето сърдце, но той изисква отблъскването на сѣ- каква умраза, на сѣкакъвъ отмъстителенъ духъ, едно искрено расположение, въ единъ случай, за да подкрепимъ тѣзи които ни наскърбяватъ и да имъ подадемъ спомагателна рѣка.

Единъ видъ умраза къмъ чловѣцитѣ, една слаба моралностъ, отдалечаватъ понѣкоги добритѣ духове отъ другия чловѣчески родъ. Трѣбва да противодѣйствуваме противъ тая наклоностъ на уединението, като земнемъ подъ видъ сичко това що можемъ да съгледаме за велико и хубаво въ чловѣческия родъ, като си напомнимъ сичкитѣ любезни знакове, сичкитѣ благосклонни дѣйствиа на които той е билъ прѣдметъ. Що става чловѣкъ отдѣленъ отъ неговитѣ подобни, отъ фамилия и отечество? Едно безполезно и нещастно сѣщество. Неговитѣ способности слабо се развиватъ, неговитѣ сили се намаляватъ и скръбта го завладява. Не напредва нѣкой самичакъ. Тѣй, трѣба да се живѣе съ хората, да се гледа въ тѣхъ като необходими другари. Доброто расположение е здравината на душата. Нека оставимъ сърдцето си да се отвори къмъ святитѣ и силни впечатления. Нека обичаме за да се обичаме!

Ако нашата симпатиа трѣба да се распространи въ сичко що ни окръжава, сѣщества и нѣща, въ сичко това що ни спомага въ живота, и даже въ непознатитѣ членове отъ голѣмата печловѣческа фамилия, то като каква дълбока и искренна любовъ не дължнѣме ние на нашитѣ родители—на баща си, който се е старалъ да подкрепи нашето дѣтинство, и се е грижилъ дълго време да изгледа прѣдъ назъ трудния пѣтъ на живота ни на майка си, която ни е носила и ни е топила въ обятията си, която е бдѣла съ наказание върху нашата първа стѣпка и нашитѣ първи болки! Съ каква вежлива прѣданностъ трѣбва

да окръжимъ тѣхната старостъ, да прѣпознаеме тѣхната любовъ и тѣхнитѣ неуморими грижи!

Ние длѣжнѣме тоже нашето сѣрдце и нашата кръвъ на отечеството. То е само косто събира и прѣкарва наслѣдството на многочисленното потомство, косто страда и се старае да устрои една цивилизация на която ние добиваме благодарѣниата като се раждаме. Хранителъ на благоразумнитѣ прѣтрупани отъ времената съкровища, то бди надъ тѣхното съхранение, надъ тѣхното развитие, и великодушно ги раздава на всичкитѣ. Въ това священо наслѣдство, науки и занаяти, закони и учреждѣния, порядѣкъ и правда—всичкитѣ тѣзи разни и обширни съчва прѣисходящи отъ мисълта и рѣшетѣ на хората, всичко това що съставлява богатството, величието и умствеността на единъ народъ, ние участвуваме. Нека умѣме да въздигнемъ длѣжноститѣ си къмъ отечеството на тѣзъ височина спорѣдъ ползитѣ що то ни принася. Безъ него, безъ тая цивилизация която ни прѣдава, ние нѣма да бѣдемъ освѣтъ като диваци!

Нека уважаваме спомена на тѣзи които сѣ съдѣйствувахи, чрѣзъ тѣхнитѣ настойвания и усилия, да съединжтъ и увеличатъ това наслѣдство, спомена на юнацитѣ които сѣ защищавали отечеството въ страшнитѣ времена, на всички тѣзи които, дору до смъртъ, сѣ провъзгласили истината, сѣ употрѣбили справедливостта и ни сѣ прѣдали, укрѣпавени отъ тѣхната кръвъ, правдата и напрѣдоцитѣ отъ които се наслаждаваме.

* *
*

Любовта, дълбока като морето, безконечна какъ небето, обема всичкитѣ същества. Богъ е нейното огнище. Както слънцето изгрѣва безразлично върху сичкитѣ нѣща и топли сичкото естество, божественната любовъ уживотворява сичкитѣ души; нейнитѣ лучи, като прѣминуватъ прѣзъ мраковетѣ на нашия егоизмъ, иджтъ да распалжтъ треперушитѣ блещукания въ дълбочинитѣ на сѣко челоуѣческо сѣрдце.

Сичкитѣ сжщества сж направени да любжтъ. Частичитѣ отъ моралния животъ, зародишитѣ на доброто които почиватъ въ тѣхъ, умножени отъ върховното огнище, ще се развижтъ единъ день и ще цвѣтжтъ до като се съединжтъ въ една и сжща любовъ, въ едно всемирно братство.

Които и да сте, вие що четете тѣзи страници, знайте че единъ день ще се срѣцнеме, или въ този свѣтъ, въ нѣкой отъ бжднитѣ сжществувания, или въ нѣкоя планета по напрѣдната, или въ безкрайността на пространствата; че ние сме опрѣдѣлени да си повлияеме въ смисълъта на доброто, да си спомагаме въ нашето общо възхождение. Чада на Бога, членове отъ голѣмата фамилия на Духоветѣ, забѣлжжени въ челото съ знака на безсмъртността, ние сме назначени да се познаваме, да се съединимъ въ святата армония на законитѣ и на нѣщата, далечъ отъ страститѣ и отъ лжжливитѣ величия на земята. Като чакаме този день, нека моята мисжлъ се отправи къмъ тебѣ, о ти мой брате или сестро, като едно свидѣтелство на приатна симпатия; нека тя те подкрепи въ твоитѣ съмнения, нека тя те утѣши въ твоитѣ болки, нека тя те въздигне въ твоитѣ недоумгвания, нека тя се съедини съ твоята за да поискатъ на нашия общъ баща да ни спомогне да придобиемъ едно по-добро бждуще.

Божията справедливостъ

(Прѣводъ отъ Дешо).

Богъ не наказва, нито награждава самъ; но законитѣ, които управляватъ естеството сж такива, че нашето щастие, или нашето злощастие, тукъ и на другия свѣтъ, зависжтъ сжщественно отъ тѣхното пазение, или прѣстжпение. Человѣкъ, който прѣстжпва основнитѣ закони на природата, страда тѣй както би страдалъ единъ интеллигентенъ и чувствителенъ

кръгъ, който съсипва равноправността на своите членове, или като единъ пътникъ изгубенъ въ пустинята.

Человѣкъ сподѣля на доброто и на злото, на рѣда и на безрѣдието, на хармонията и на дисхармонията, които е причинилъ прѣзъ земния си животъ; подъ царството на доброто той е честитъ; а въ подданничеството си на злото той е злочестъ. Человѣческитѣ дѣла носятъ сами въ себѣ си и ехото си: доброто ражда добротестнето, а злото има за ехо мъката и страданието. Удоволствието и скръбта сж прочее пропорционални, както по трайността си, тъй и по интензивността си, въ остояванието на всеки человѣкъ въ доброто или злото. Когато душата изгубена въ направлението си къмъ вѣчността, се възвръща пакъ въ правия пътъ на доброто, нейнитѣ мъки се скратяватъ първо и послѣ съвършено изчезватъ.

Тъй като злото не е освѣнъ приврѣменно по самата си натура, то и мъката има своите граници, както въ трайността си, тъй и въ интензивността си; защото, ако злото бѣше вѣчно, щѣше да унищожи всемирната хармония която е най-вѣликия законъ на прогреса на съществата и свѣтоветѣ. Вѣчната мъка е противна на всичкитѣ природни закони; тя е хуление противъ Бога, който олицетворява безпрѣдѣлна доброта. Ето учения които не могатъ се роди отъ първобитни и безсѣзнателни още умове, нито отъ главата на хора коварни, които се стрѣмжтъ да заблуджтъ народитѣ съ лъжливи и глупави начала, противни на здравия разсѣдъкъ.

Всички хора ще бѣджтъ единъ день добротести каквито и да сж тѣхнитѣ грѣшки и заблуждения. Всичкитѣ тия отбивания и отдалечавания отъ правия пътъ на блаженството не сж освѣнъ приврѣмenni и рано, или късно всеки ще достигне въ прозрачнитѣ свѣтове (звѣзди на блаженството).

Человѣческитѣ дѣла сѣ ефемерни и мѣкитѣ, що пораждатѣ, не можѣтъ да бѣждѣтъ вѣчни. Всичко минава, всичко изчезва и остава само стремлението къмъ всемирно хармонизиране, което е и пътя къмъ добродѣтелието.

Измислицата на вѣчния адъ е гнусна и голѣма хула противъ божеството. Тѣзъ, които сѣ го измислили, сѣ достойни да бѣждатѣ адски джелати — инквизитори и да тѣгльжѣтъ послѣдствиата му. Другояче не можемъ разбра измислюванието на вѣчния пѣкъль, освѣнь като наказание на самитѣ му измислювачи.

Колкото повече свѣтлината ще прониква мѣжду народитѣ, толкозъ повече ще изчезватѣ глупоститѣ и заблуждениата, които още владѣжѣтъ въ първобитнитѣ и реакционерни души, и истината ще блѣсне единъ день въ пълния си блѣсъкъ. Нека бѣждемъ прочее едни отъ първитѣ труженици, готови да се опълчѣжѣтъ противъ заблуждениата които задържатѣ народитѣ въ невѣжество и не имъ даватѣ да познажѣтъ и разберѣжѣтъ вѣликиѣ истини на природата.

Дуализмътъ въ природата.

I.

Колкото науката напредва и се развива, толкова природнитѣ тайни се откриватѣ чрѣзъ нежъ. Въ древнитѣ врѣмена хората вѣрвахъ, че нѣщата зависѣтъ само отъ четире елемента: земя, вода, въздухъ и огнь. По-сетнѣ, когато химията се откри и напредна, ученитѣ видѣхъ, че тѣзи четире елемента сѣ съставъ отъ други елементи: въздухътъ, на примѣръ, отъ кислородъ и азотъ; водата отъ — водородъ и кислородъ и пр. По този начинъ Химията до днесъ е открила повече отъ шетдесетъ тѣла, които тя сега за сега, зема за прости, понеже не може да отиде по пататѣкъ.

Но, ако вземемъ послѣднитѣ научни изслѣдванія, чрѣзъ които се доказва, че всичкитѣ нѣща се слѣдствие на всемирната течность — *етира*, то ще дойдемъ до заключеніе, че проститѣ тѣзи химически тѣла сж съставени отъ елементи, които науката още не е открила.

При разнитѣ положенія на тѣлата: твърди, водни и въздушни, днеска се явяватъ и течноститѣ, които не сж, както се види, друго нѣщо, освѣнъ материя на по-тънки и по-легки тѣла и отъ този въздушенъ водородъ.

Какво нѣщо сж електричеството, магнетизмътъ, топлината и свѣтлината?—Нищо друго освѣнъ много тънки материи на които дѣйствителната роль е взаимобразна, по причина на тѣхнитѣ твърдѣ близки, еродни свръски, понеже достатъчно е да се появи едно само отъ тѣхъ, за да го запослѣдва още едно или повече; съ други думи, тѣ се раждатъ едно отъ друго—и всеко едно отъ тѣхъ, спорѣдъ опититѣ на единъ отличенъ магнитизаторъ, на име Дюрвилъ, може да се прѣобрази въ всичкитѣ други.

Тѣй, електричеството ражда: движението, топлината, свѣтлината, магнетизмътъ на магнита, химическото разложение.

Топлината ражда свѣтлината, електрическитѣ теченія, посредствомъ които добиваме магнетисванието.

Магнетизмътъ на магнита произвежда електрически теченія.

Свѣтлината, въ разнитѣ си опрѣдѣлени качества, ни прѣдставлява краскитѣ, въ които забѣлѣжваме химически дѣйствія отъ топлина.

Рольта, що тѣзи тѣчности разыгриватъ въ природата, е основана на всемирната течность или *етира* (вижъ книжка IV „человѣчески съставъ“ и книжка V „течноститѣ“).

Въ природата се забѣлѣжва, а най-паче въ горѣказанитѣ течности, двѣ противоположни сили, или по-добрѣ двѣ разни свойства подъ една и сжща сила;

съ други думи, единъ дуализмъ, противоположенъ въ дѣйствието си, а симпатиченъ по свойство и по подобие (вижъ книжка II, „подобие“). Отъ това свойство явно става, че се намира една *дѣятелна* причина, която строи, съ противодѣйствие на една *страдателна*, която растроива. Въ животнитѣ тѣла, когато тѣзи двѣ причини се намиратъ въ равновѣсие, тогива е здравето положение: щомъ тѣ сж въ не равновѣсие, положението на животното става болѣзनावо.

На всѣка сила, казва г. Дюрвилъ, се изисква едно съпротивление, като основателна точка. Безъ сѣнка, казва той, ний не можемъ да оцѣнимъ свѣтлината; удоволствието, ако нѣмаше болка за сравнителенъ прѣдѣлъ, щеше да ни бѣде невъзможно, не само да го опрѣдѣлимъ, но още да имаме една добра идея. Приателството, симпатиата които имаме за нѣкои хора, не се оцѣняватъ освѣнъ сравнени съ умра-зата и съ антипатиата, що може да имаме за други.

Топлината и студенината, както свѣтлината и мрака се нахождатъ подъ сжщата катигория, както сж електричеството и магнетизмътъ—съ тѣзи само разлика, че послѣднитѣ тѣзи обематъ въ себе си двѣтѣ разни свойства: положително и отрицателно; кога на първитѣ, топлината и свѣтлината заематъ мѣстото на отрицателното свойство; а студенината и мрака—това на положителното.

Магнетическия положителенъ земенъ полюсъ се намира въ сѣверъ и съотвѣтствува съ студенината; а отрицателний—на югъ и съотвѣтствува съ топлината. Положителний полюсъ на магнетизма, както и студенината, иматъ почти едно и сжщо свойство на съхранение и подкрѣпление; кога отрицателний полюсъ и топлината, иматъ противно едно дѣйствие—разорително. Подобно свойство на топлината и студенината има свѣтлината и мракътъ.

Всѣкой отъ опитъ знае, че въ сѣвернитѣ мѣста хората сж по-едри, по-яжки и по-здрави; кога тѣзи въ

южнитѣ — сж по изнурени, по-слаби и по-недъжгави; още тѣ знайтѣ че свѣтлината и топлината развиватъ живота и прѣдметитѣ, но вдругъ и скоро ги растроятъ; кога мракътъ и студътъ ги стѣгатъ и съхраняватъ.

За потвърждение на горнитѣ нека земемъ четертѣхъ врѣмена отъ годината, въ които ще намѣримъ зимата да е въ едно застойчево и заспало положение; коги лѣтото въ едно съвсѣмъ противно положение: всичко, ще е произлѣзло отъ съхранителнитѣ сили на зимата, ще начне да се развива въ пролѣтътъ и прѣзъ лѣтото ще озрѣе, за да изчезне прѣзъ есенъта. Денемъ всичко се движи и се изнуриява; кога нощѣмъ всичко почива и придобива.

На гледъ свѣтлината и мракътъ, както топлината и студенината, се виждатъ по дѣйствиата си да сж противоположни; но тѣ иматъ най-голѣмата симпатия между си: нѣма мракъ безъ свѣтлина, както студенина безъ топлина, и обратно. Това показва, че всичко, на тозъ свѣтъ, се нахожда относително едно къмъ друго, като, спорѣдъ обстоятелствата, тѣзи двѣ разни свойства, се замѣнятъ взаимно едно въ друго.

Това природно дуалистическо свойство се нахожда въ безбройни отношения, както физически, тѣй и морални. Въ древни-тѣ врѣмена, когито химиата и физиката сж спели, ето Сократъ като какъ се е разговарялъ, съ одного отъ неговитѣ ученици на име Себесъ, въ това отношение:

II

— Това е едно много старо мнѣние, казва Сократъ, че душитѣ, като оставятъ този свѣтъ, отиватъ на онзи, и че отъ тамъ дохождатъ пакъ въ този и се връщатъ изново въ животъ, като прѣминатъ прѣзъ смъртъта. Ако това е тѣй че хората, подиръ смъртъта, дохождатъ пакъ въ животъ, слѣдва се, по необходимостъ, че душитѣ въ това врѣме сж на онзи

свѣтъ, защото, ако тѣ не ~~с~~ществувалъ, не щѣха да дойдѣтъ пакъ на този свѣтъ. Това ще бѣде едно достатъчно доказателство, ако виждаме ясно, че животѣ не се раждатъ, освѣнъ отъ мъртвитѣ.

— Твърдѣ добръ, каза Себесъ.

— Но, отговаря Сократъ, да се осигори нѣкой въ тази истина, не трѣбва да се задоволи да ѝ разгледа само въ отношение на хората, трѣбва тоже да ѝ разгледа и въ отношение на животнитѣ, на растенията и на всичко, що се ражда; защото отъ тамъ се вижда, че всичкитѣ нѣща се раждатъ по сѣщия начинъ, т. е. отъ противноститѣ си които тѣ иматъ, както хубавото има за противно грозното, правдата има за противно неправдата, тъй съ хиляди още други нѣща. Слѣдователно, ако това е една неограничена необходимостъ, нѣщата, които иматъ противнитѣ си, се раждатъ, отъ тажъ противностъ: веѣко нѣщо което порасва, трѣбва по необходимостъ прѣдварително да бѣде по-малко и послѣ да добие тая си величина.

— Безъ съмнение.

— И че то става по-малко, ако трѣба да бѣде прѣдварително по-голъмо, за да се смали сетнѣ.

— Явно.

— Но между тѣзи двѣ противности, не се ли намира всѣкога една каква-годѣ срѣдина, една двойна операция, която води отъ това до онова, и послѣ отъ онова до това? Въ прѣхожданието отъ по-голъмото въ по-малкото, не се ли прѣдполага, по необходимостъ, една срѣдня операция, т. е. между увеличителна и намалителна?

— Да, казва Себесъ.

— Е добръ! каза Сократъ, животътъ нѣма ли тоже своята противностъ, както неспанието има за противностъ сънътъ?

— Безъ съмнение, казва Себесъ.

— И коя е тая противностъ?

— Тя е смъртта.

— Тѣзи двѣ нѣща не се ли раждатъ слѣдователно, едно отъ друго, понеже тѣ сѣ противности?..... Казвамъ, слѣдвателно, колкото за сънътъ и безсѣнието, че отъ съня се ражда безсѣнието, и отъ безсѣнието сънътъ; и това което води отъ безсѣнието къмъ сънътъ, то е отмаляването, и отъ сънътъ къмъ безсѣнието, то е разбужданieto..... което значи потвоему съединението на живота и на смъртта. Не казвашъ ли ти, че смъртта е противността на живота?

— Да.

— И че тѣ се раждатъ едно отъ друго?

— Безъ съмнѣние.

— Какво се ражда слѣдователно, отъ живота?

— Смъртта.

— Какво се ражда отъ смъртта?

— Трѣбва по необходимостъ да исповѣдваме, че това е животътъ.

— Слѣдователно, отъ това, що е умрѣло, се ражда всичко това, що живѣе, нѣщата и хората.

— Вижда се навѣрно.

— И слѣдователно, казва Сократъ, подиръ смъртта нашитѣ души се заселватъ въ онзи свѣтъ.

— Вижда се.

— Сега, отъ двѣтѣ дѣйствия, които прѣминувають отъ жизненното положение въ мъртвото, и обратно, едното не е ли явно? защото умираието пада подъ чувствата. Не е ли тѣй?

— Безъ никакво затруднение.

— Но що! да направимъ сравнение! не съществува ли една противна операция? Не трѣбва ли, по необходимостъ, умираието да има противността си?

— По необходимостъ!

— И коя е тя?

— Прѣбражданието.

— Прѣбражданието ако има мѣсто, казва Сократъ, трѣбва да бѣде тази операция, която отвожда отъ смъртното положение въ жизненното. Проумѣваме, слѣдователно, че животътъ не се ражда по-малко отъ

смъртта, отъ колкото смъртта отъ живота, задоволително доказателство, че душата, подиръ смъртта, съществува нѣйдѣ, отдѣто тя дохожда въ живота.

МАГНЕТИЗМЪТЪ ВЪ ДРЕВНОСТЪТА.

Извлѣчение отъ „Traité experimental“

у Индийцитѣ

Индия е била една отъ първитѣ люлки на философията. Отъ най-древнитѣ врѣмена до днесъ изучаването на интимната природа на чловѣка е тайно притѣжане на известна група вдѣхновени хора, на теософисти и други, които, навѣрно, сѣ запознати съ нѣкакви душевни закони, непознати на европейскитѣ учени. Тайнственното движение което се е тъй много распространило отъ нѣколко години насамъ, се е родило при подножието на Хамалаийскитѣ планини. Теозофийското дружество, основано въ съединитѣ щати отъ полковника Olcott и г-жа Blavatsky, е пренесло, отпослѣ, сѣдалището си въ Мадрасъ. и то е въ цѣльта да влѣзе въ по-интимни сношения съ индийскитѣ учени и да може да вникне по-добрѣ въ тѣхнитѣ вдѣхновения.

Въ Европа ний нѣмаме още достатѣчно понятие за тайната наука на индийцитѣ; знаеме обаче че, отъ незапаметни врѣмена, тѣ сѣ лѣчили болнитѣ съ едно просто шипване, и че сѣ извършвали такива чудеса, каквито днешната наука не е още въ състояние да истълкува.

Въ съчинението „жизната на Apollonius de Thyane“ Филостратъ като говори за висшата наука на индийскитѣ мъдреци, разказва за разни излѣчавания, извършени отъ тѣхъ въ присѣдствието на Apollonius и Damis, неговий съпътникъ.

„Прѣдстави си“, казва Филостратъ, „единъ хромъ момъкъ, на около 30 годишна възраст, буенъ ловецъ на лъвове. Този момъкъ билъ нападнатъ отъ

единъ лъвъ и въ борбата си измѣстилъ костъта на хлѣбука си, вслѣдствие на което единъ му кракъ останалъ по-късъ отъ другия. Zarchas (началникътъ на мадрецитѣ) допрѣ ржката си до болното мѣсто и изведнажъ кракътъ се изправи, и момъкътъ си отиде излѣченъ. Единъ съвършено слѣпъ чловѣкъ и другъ съ осакатѣла ржка бидоха излѣчени по сѣщия начинъ.

Паметниците, въздигнати въ паметъ на индийскитѣ божества краснорѣчиво свидѣтелствуватъ за магнетическата сила на ржката. Вишну е изобразенъ съ ржцѣ, вдигнати или прѣснати; първитѣ три пржета прави, а другитѣ-подвити, и краищата на третѣ първи испускатъ пламенни искри.

Тайната за лѣчение чрѣзъ магнетизма не е пропаднала и, въпрѣки упадака, на този народъ, който е билъ тъй великъ, P. Borel ни казва, че прѣзъ шеснадесетий вѣкъ въ Индия е съществувала още една секта отъ медици, които се лѣчели чрѣзъ дѣхания.

Индия и днесъ е страната въ която се срѣщатъ най чудесни явления Jacolliot, талантливъ писателъ, който въ продължение на 15 години е занимавалъ въ тази страна службата на магистраторъ чиновникъ, расправя едни твърдѣ необикновенни факти, на които той лично е присѣтствувалъ. Нѣкои факири посаждатъ едно зърно, което въ присѣтствието ви пониква, образова листи, цвѣтъ и овощия. По самото дѣйствие на животворний принципъ на магнетическата течность, която се влива отъ оператора въ зърното, подиръ това въ растението, това послѣдното се развива нагледно и въ два или три часа достига до нормалното си развитие. Други нѣкои отъ тѣзи факири се държатъ сѣдни вѣ въ въздуха, безъ никаква подпорка, въ продължение на нѣколко часове и то въ такъво положение, което даже е противно на законитѣ на равновѣсието. Този фактъ, обаче, не е новъ, защото въ 1-ий томъ, отъ своята Естествена История, Pline, като говори за жимнозофиститѣ (извѣстни индийски философи), казва: „тѣ могатъ да гледатъ срѣща

лжчитѣ на слънцето, отъ изгрѣванието до залезването му както и да стојатъ съ боси крака въ нажежений пѣсъкъ въ продължение на нѣколко дни и то ту върху единия, ту върху другия.

Други отъ тѣхъ пъкъ прѣустановяватъ у себе всички обикновени дѣйствия на живота и ги погрѣбватъ за прѣзъ нѣколко мѣсеци, подиръ което пакъ оживяватъ.

Много раскази отъ този послѣдния родъ сж били описани отъ свидѣтели очевидци. Единъ отъ най забѣлжителнитѣ и най чуднитѣ ерѣщаме въ съчинението: „La Cour du Rundjet-Sing“, отъ M. Osborne, офицеръ отъ Английската флота. Слѣдующето извлѣчение е публикувано въ Presse въ броя си отъ 24 Октомврий 1851 и прѣпечатанъ въ разни съчинения.

„За добра честь“ говори г. Osborne, „на 6 Юний 1838 год. монотониата, която царуване въ лагера ни, се прѣмахна вслѣдствие пристиганieto на едно лице, знаменито въ Пенджабъ. Това лице се ползова съ голѣмо уважение мѣжду населението по причина на това, че то може да стои погрѣбено въ продължение на толкова врѣме, колкото желае. За този чловѣкъ такива странни нѣща се приказвахъ въ страната и толкова много почтени лица гарантирахъ за сжщността имъ, щото съ най-голѣмо удоволствие пожелахме да го видимъ. Той самъ ни расказа, че упражнявалъ занаята си (да бива заравенъ) и то отъ нѣколко години насамъ; и дѣйствително, много души сж го виждали да повтаря този чуденъ опитъ въ разни точки на Индия. Между многото достовѣрни и сериозни личности, които сж били свидѣтели на това му утвърждение, ще споменемъ и капитана Wade, дипломатически агентъ въ Lodhiana. Този офицеръ ми утвърди че е присѣтствувалъ лично при възкресението на този факиръ, слѣдъ погребението му което било станжло прѣди нѣколко мѣсеца въ присѣтствието на Генерала Ventura, на Махараджака и на по виднитѣ мѣстни шефове. Ето подробноститѣ, които сж

били разказани на капитана Wade, както и тия които той Прибави отъ себе, относително разравяннето: „Слѣдъ разни приготвления, които сж траели нѣколко деня, факирътъ заяви, че е готовъ да бѣде подвѣргнатъ на опита. Махараджака, единъ отъ шефовеѣ и генерала Вентура отидохъ при една гробница, построена нарочно за тази цѣль. Въ тѣхното присѣствие факирътъ запущи съ възъкъ, съ исключение на устата си, всичкитѣ отвѣрствия на тѣлото, прѣзъ които би могаль да влѣзе въздухъ, подиръ което той се съблече голъ: съгласно неговото желаніе извѣрнихъ языка му назадъ по начинъ да се запущи грѣклана, и го пѣхнихъ въ една платнена торба; веднага подиръ тази операция факирътъ падна въ единъ видъ летаргія. Торбата биде свѣрзана и запечатана отъ Махараджака. Подиръ това торбата се гуди въ единъ дървенъ ковчегъ, който биде заключенъ, запечатенъ и спуснатъ въ гроба; затрунахъ го съ прѣтъ, върху която посѣхъ ржъ; най-послѣ постави се стража наоколо гроба съ заповѣдъ да пази денѣ и ноцѣ. Въпрѣки всичкитѣ тѣзи мѣрки Махараджака имаше съмненія; въ расстояние на десетъ мѣсеца откакъ бѣше погребенъ факира, той ходи два пѣти при гроба, накара до го разровитъ, и констатира лично, че факирътъ бѣше студенъ и неподвиженъ. Слѣдъ истичаніето на десетѣхъ мѣсеци пристѣпи се къмъ окончателното откопаваніе. Генераль Вентура и капитана Wade отключихъ лично ковчегъ и расчупихъ печатитѣ и, накарахъ да истеглятъ ковчегъ. Извадихъ факира отъ торбата. Никакъвъ пулсъ не биеше: нито сѣрдцето, нито пулсоветѣ не показвахъ присѣствие на животъ. Като първа мѣрка за съживяваніето му, едно лице пѣхна прѣста си въ устата му и намѣсти езика му въ естественното му положение. Врѣхната часть на главата му бѣше запазила що-годѣ чувствителна топлина. Слѣдъ това стопнихъ телото му съ гореща вода и два часа слѣдъ това факирътъ се исправи усмихнатъ.

„Този чуденъ чловѣкъ расправи, че прѣзъ траението на погребението му виждалъ твърдѣ приатни сънища, но разбужданието му било много неприятно.

„Той е на около тридесетъ годишна възраст, лице грозно и лукаво“.

Явно става, че факирътъ е падналъ въ единъ видъ летаргична магнетико-хипнотическа, прѣзъ траението на която всичкитѣ обикновенни дѣйствия на живота сж спиратъ. Това състояние е аналогическо съ онова на гущеритѣ, а най-повече на жаботѣ, които се намѣрватъ зарити въ каменно-въгленнитѣ руди, и които оживяватъ, щомъ бждатъ изложени на видѣлината, а при все това, тѣзи животни сж били заровени въ минутѣ прѣзъ врѣме на голѣмитѣ *катаклизми*, които прѣвѣрнххх кората на земното кълбо, сирѣчь прѣди стотини хиляди години. Едно отъ условията, което, вѣроятно, е единственното необходимо условие за да може животното да завземе своето нормално дѣйствие, което е било сирѣчно прѣзъ едно толкова дълго врѣме, е, че тѣлото трѣбва да бжде запазено отъ влияния на въздуха и топлината, тиа два елемента на гниюща ферментация, които биха го разорили безвъзвратно.

Въ 1799, единъ мамутъ биде намѣренъ на Лена и мѣсото му бѣше още тѣй прѣсно, щото нѣкои учени отъ С. Петербургъ си дадохъ удоволствието да се нахранѣтъ отъ това допотопно животно. Дали не би било възможно да се съживѣше това интересно животно?.....

Възъ основание на тиа явления, и възможността да се произвеждатъ посрѣдствомъ магнетизма, единъ ученъ Белгиецъ, М. Jobart, въ 1860 год. когато е билъ управителъ на Индустриалний Музей въ Брюкселъ, е отпразилъ до Академията на наукитѣ въ Парижъ, единъ мемоаръ въ който е предлагалъ да подложи на изучаване една мѣрка, която, вѣроятно, не ще бжде безъ интересъ. Прѣдъ видъ на многобройнитѣ погрѣшки, които се правѣтъ отъ правосъдието, той

предложилъ да се замѣсти смъртното наказание съ „Каталептизациата“ — операция, която се състои въ това: да каталептизира осъдения по начина на Индискитѣ факири и да бѣде погребанъ живъ и, ако по послѣ невинността му бѣде доказана, да може да бѣде съживенъ!

Прѣдаване на мисълта.

Вѣкътъ на чудесата не е достигналъ още края си; напротивъ, ако наричате чудо всѣко нѣщо, което нашия умъ не може да си обясни, то за въ бѣдѣщето ний сме призвани да живѣеме въ царството на чудесата.

Ний отхвърляме чудесата. По-добрѣ бихме направили, ако се потрудѣхме да ги истълкуваме, нѣщо, което не е невъзможно ако си послужехме съ магнетизма, за да ги анализираме.

Тайнитѣ на природата, на физиката, на химията бѣхъ много и прѣмного отпрѣди 500 години, и тогава, даже и по-послѣ всѣкой е мислилъ, че никога не ще може да се разгърне булото, което ги прикрива. Това було, обаче, се разгърна отчасти; откритиата върху неизвѣсността се увеличихъ, небосклонътъ на човѣческитѣ познания се значително разшири.

Въ днешнитѣ врѣмена тайнитѣ ставатъ все повече и повече рѣдки и, ако човѣцитѣ не успѣватъ да ги истълкуватъ въ всичкитѣ имъ тѣнкости, тѣ, поне, захващатъ да проникватъ отчасти въ тѣхното начало, хода имъ и развитието имъ.

*
* *

Отъ всички страни се явяватъ очудвания. Печатътъ ту аккламира, ту се въсхитява, ту злослови критикува или се прѣсмива.

Публиката е смаяна! Тя не знае, въ що да вѣрва. Какво става, Великий Боже?

О, нищо необикновено! Явили сж се нѣколко лица, които изваждатъ на бѣлъ свѣтъ фактове, въ които въ дѣйствителностъ, макаръ че нѣма нищо ново, нѣ при все това въ тѣхъ се съглѣжда нѣщо необикновено; тѣзи лица прочитатъ мисльта на другитѣ, и то съ затупени очи! Нѣкои прстодушни хорица наричатъ това чудо, а други измами.

Какво ли не се е писало и казвало за истълкуванieto това чудесно явление, *прѣдаванието на мисльта!* Но тѣзи, даже, които ъж практикуватъ, претълкували сж ъж или недостатъчно или криво.

Д-ръ Fournier ъж отдава на символическитѣ движения, единъ видъ движения почти невидими и тѣй наречени отъ Gratiolet, сжществуването, на които е било доказано отъ г. Chevreuil при опита му направенъ съ повѣрителний пендулъ.

Ето сега писмото на единъ отъ вѣликиѣ на вѣка четци на мисльта, г. Stuart C. Cumberland. (Стуардъ С. Кжмбърландъ). Въ това си писмо, отправено до директора на вѣстникъ „Le Goulois“ г. Cumberland се труди да истълкува, какъ става прѣдаванието на мисльта.

Драгий Господине,

Задавате ми въпроса: какво значи прочитание мисльта, и какъ азъ постѣпямъ за тази цѣль.

Бързамъ да удовлетвориѣ желанието ви и, до колкото ми е възможно, ще се постараѣ да ви разяснѣ.

Въ моитѣ опити нѣма нищо свѣрхестественно, и тѣ не трѣбва да се смѣсватъ съ феноменитѣ на едно прѣдполагаемо ясновидство.

Тѣ сж просто слѣдствие на единъ извънредно силенъ проникъ, съ който съмъ надаренъ, който ми позволява да схванѣ впечатления, които едно коед-а-е лице ми прѣдава чрѣзъ дѣйствието на физическата система.

Вий ме питате, защо несполучвамъ всѣкога! Отговорътъ не е мжченъ. „Сюжетитѣ“ не сж всички

еднакви. Едни отъ тѣхъ притѣжаватъ до изисканата степенъ нуждната сила за съерѣдотоизаваніе на мислитѣ си, когато въ другитѣ тази сила имъ нѣма. Съ първитѣ, ако тѣ сѣ чистосърдечни, успѣхътъ е сигуренъ; съ вторитѣ много пжти нищо не може да се постигне.

Често пжти срѣщамъ „сюжети“ които безъ съмнение притѣжаватъ силата за уметвенно съсредоточаваніе, и които ми сѣ познати, че сѣ съ неуспоримъ честенъ моралъ; обаче отъ физиологическата точка на зрѣніе тѣ сѣ крайно безчестни. Тѣ обѣщаватъ, да съерѣдоточятъ мисльта си; но прѣзъ врѣме на опита мислятъ по своята теорія и дѣйствуватъ по такъвъ начинъ да попрѣчатъ на успѣха.

За да ми бжде възможно да успѣжъ, съерѣдоточаваніето на мисльта върху едно лице или единъ избранъ прѣдметъ е нужно; това е условие необходимо „sine qua non“.

Никой не може да има същеврѣменно двѣ прѣодоляющіи мисли въ душата си. Прѣодоляющата идея-която ми е потрѣбна, повтарямъ, трѣбва да бжде съерѣдоточена къмъ еди-кой прѣдметъ или еди-кое лице.

Но ако моя „сюжетъ“, си каже: „Г-нъ Cumberland не е въ състояние да направи това, и нѣма да му позволяжъ да го направи!“ въ такъвъ случай поддържамъ, че тази послѣдната мисль прѣобладва въ духа на „сюжета“, а не идеята на прѣдмета, за който трѣбваше да мисли.

Като примѣръ можемъ да покажемъ, че дипломатитѣ не се прѣпорѣчватъ съ особена „физиологическа честность“.

Искате да знаете: всѣкой единъ, който-и-да-е може ли да „прочита мисльта?“—Защо не? Моята организация не е устроена иначе отъ организацията на другитѣ хора. У мене нѣма нищо свѣрхестественно и азъ не съмъ пратеникъ, съ кой знае, каква мисея, която да не подлѣжи на естественитѣ закони.

Истина е, че нѣкой лица, които иматъ особена слабостъ къмъ свѣрхестественното, искатъ да ми прѣпишатъ тази рѫла; обаче азъ, който познавамъ себе повече отъ колкото всѣкой другий, желаахъ да си останахъ каквото съмъ си. Моето намѣрение не е да се прѣдставямъ на свѣта извънреденъ и пр.

Но за какво могатъ да ни послужатъ вашитѣ опити? ще ме попитате още.

Отговорътъ е мжченъ:

„Колкото повече успѣваме да докажеме какъ влияе духътъ върху тѣлото, толкова повече науката ще ни бѣде задлъжена“. Дѣйствително, този родъ опити сж неоцѣнима драгоцѣнностъ за физиологията. Тѣлото е, както би казалъ нѣкой, „Счетоброеца“, на духътъ.

До като се намира подъ влиянието на единъ съсредоточенъ погледъ тѣлото бива тѣй силно завладано отъ духа, щото то мисли, или по добрѣ да кажеме, то се съобщава съцвѣрѣменно съ духа. Въобразѣте си, слѣдователно, каква полза могатъ да извлѣжатъ отъ тази наука сждии, слѣдователи и адвокати.

Защо, прочее, да не се разработи тази естествена дарба на проникванието? Щомъ като физическата система изразява тѣй явно всичко, което се върши въ душата, защо да не се потрудиме да исчерпимъ, чрѣзъ проникванието, най-голѣмата полза, като истѣлкуваме, по начинътъ, който означихъ, постоянната мисль, която, въ даденъ случай, обладава мозъка на единъ чловѣкъ?“.

Прѣди да отговориме на нѣкои пассажи отъ горѣупомѣняното писмо, ще възпроизведемъ единъ официаленъ документъ, въ който е издиренъ единъ подвигъ, извършенъ отъ другъ единъ четецъ на мислитѣ, а именно: М. Замора, съ който подвигъ бѣ занятъ почти всичкий френси печатъ.

(Слѣдва).